

"Nånting Saknas"

Hur ungdomar som förlorat en förälder i cancer hittar stöd.

Doris Nilsson

Johan Näslund

Tonår - övergångsår

Bakgrund

Att förlora en förälder under uppväxten är en av de svåraste upplevelserna ett barn kan vara med om. Ändå saknas det stöd för barn och ungdomar efter en förälders död.

Det finns i Sverige stora brister runt **omhändertagandet** och rutiner för barn som förlorar en förälder i cancer.

Det saknas **kunskap** om vad som bör erbjudas barn och ungdomar under sjukdomstiden och i förloppet efter att en förälder har avlidit.

Studiens syfte

Syftet med studien var att undersöka, beskriva och analysera hur några unga människor påverkats i sina relationer efter att under tonårstiden ha förlorat en förälder i cancer.

Metod - IPA

Ungdomarnas ålder vid dödsfallet och intervjuerna

Namn	Ålder vid förlust	Ålder vid intervjuer
Alva	16	21
Anna	17	25
Clara	17	25
Emilia	16	18
Jenny	13	19
Mira	14	24

Etik

- Fingerade namn
- Ingen härledning plats
- Inga namn eller citat som kan röja någons identitet
- Gått minst 2 år sedan dödsfallet
- Frivilligt vald plats
- Forskning visar att det inte skadligt med intervjuer

Funna teman

- **Förlorade relationer**
- **Tystnaden**
- **Nya relationer**
- **Ut ur tystnaden**

Förlorade relationer

Förlorade relationer - Clara

Första gången var jag fem eller sex år och då fick hon äggstockscancer och var sjuk ett par år, sen blev hon friskförklarad. Sen var det strax efter 2002, då kom det en gång till. Hon fick bröstcancer, vilket läkarna sa att det inte var en spridning utan en ny cancer som inte hängde ihop. Efter den blev hon friskförklarad och sen då sista gången då den kom en tredje gång fick hon en tumör i halsen som hade spridit sig genom lymfsystemet. Det var en spridning från bröstcanceren.

Clara

Förlorade relation - Emilia

innebandyn och framför allt fotbollen, det var ju liksom mitt liv och jag åkte iväg på många läger och liksom matcher, cuper. Sen till slut började man väl få väldigt dåligt samvete. Mamma lever på lånad tid, och jag är här på cup. Och det kändes ... och ibland kunde det kännas liksom fel, att jag satt och skrattade och hade kul med mina vänner när jag egentligen borde vara med mamma.

Förlorade relationer - Jenny

ett halvår efter hon hade fått sista behandlingen så mådde hon fortfarande bra och så, och så var det sommar. Men då mådde inte jag nåt bra. Och det vet jag inte om det kom liksom som en efterreaktion på att hon var sjuk. Och när hon var sjuk ville man inte vara till besvär. Ville inte ta plats. För att hon gick före.

Tystnaden

Tystnaden - Mira

det är ju också så här, familjen, det är jättejobbigt för dem också, kanske inte heller är så här duktiga på att fånga upp en och prata om sorg, eller inte *vill* prata om det också, för att man inte ska bli ledsen. Det är fortfarande inte så här riktigt att vi har pratat om det som en familj.

Tystnaden - Anna

Det var aldrig nån som pratade med mig om sorg och jag vet flera år efter har jag tänkt på det, *varför* fanns det ingen som förklarade för mig att det här är sorgearbete, liksom. Alltså att det ens finns nåt som heter sorgearbete, att det är en process.

Tystnaden – Mira

Ja, man kan ju tycka att det var de som skulle förstått mig, men det var jag som fick förstå dem. Och det är ganska tufft när man är så ung, att hantera människor runt omkring. Både familj och släkt, men också ... människor som man *inte* känner.

Tystnaden - Jenny

Men jag kände alltid, hellre att de säger nånting fel än att de inte säger nånting alls.

Att bära med sig –relationella band

Efter föräldrarnas död lever banden till den döda kvar inom ungdomarna och banden till den kvarlevande föräldern tenderar att stärkas

Nya relationer

Nya relationer - Emilia

Jag hade en kompis som hade förlorat sin pappa en tid innan. Och så minns jag när hon, när hon skrev nåt om att det var tre år sen. Då tänkte jag "Ja, men tre år, det är hur länge som helst! Hur kan det vara så himla, himla känsligt fortfarande?". Men sen ... man har ju ingen aning, för nu vet jag ju själv att det mäts inte i år, det spelar ingen roll hur lång tid som går

Nya relationer - Alva

Ja det är så många gånger som man saknar att bara kunna berätta saker. Och höra liksom vad han skulle säga om saker och ting... eller vad han skulle tycka

Nya relationer - Jenny

Jag bodde ihop med den här kompisen i vintras, och då hjälpte hennes föräldrar till väldigt mycket. Och sen åkte jag till Paris med dem förra sommaren. Så det är lite som en extra familj. Att jag också är med på deras, när de har så här familjetillställningar.

Ut ur tystnaden

Ut ur tystnaden – Clara

Vi fick ju bli självständiga så fort och vi hade ju levt ganska länge utan mamma då hon låg på sjukhus i en annan stad och vi gick i skolan här. Vi var ju där och hälsade på men också mycket själva och vi fick lära oss att ta hand om oss. Ja, man fick växa upp helt enkelt

Ut ur tystnaden - Alva

Känner väl att jag kan ha blivit mer motiverad att läsa, för jag har ju, läser till (yrke) och jag känner att det kanske var en motivation där, att jag vill kunna påverka och hjälpa till liksom i... det har varit en drivkraft. Jag vet att jag har velat bli (yrke) väldigt länge, redan innan, men jag känner att det har drivit mig mer liksom

Ut ur tystnaden - Mira

Det har blivit väldigt läskigt och svårt, liksom, att släppa någon nära. Och lita på folk och det känns liksom väldigt otryggt, när man inte vet om folk kommer stanna eller om de kommer gå ... Så då har jag väl några, några få som jag är väldigt nära, och sen resten är, ja ... ganska, lite längre ifrån, liksom.

Att hitta sin egen väg till nya relationer

- Omgivningens stöd har betydelse
- Glöm inte att prata med och om den unge
- Tiden och när det är dags är individuell
- Minnet av den döda lever kvar
- Varje sörjande ungdom är unik och utvecklas unikt

